

Eduskunnan hallintovaliokunta

Lausuntopyyntönne kokousta 21.10.2022 klo 11.15 varten

## **Maahanmuuttoviraston lausunto hallituksen esityksestä HE 99/2022 vp**

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksen johdosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan pitkäaikaisen viisumin (D-viisumi) soveltamisalan laajentamista opiskelijoihin, tutkijoihin, sertifioitujen työnantajan palveluksessa tai yrityksen johtotehtävissä työskenteleviin sekä edellä mainittujen perheenjäseniin. Lisäksi D-viisumi voitaisiin myöntää tilanteessa, jossa ulkomailla olevalla henkilöllä on voimassa oleva oleskelulupa, mutta hänen oleskelulupakorttinsa on esimerkiksi kadonnut, anastettu tai käyttökelvoton. D-viisumiin liittymättömänä asiana säädettäisiin ulkoministeriön toimivallasta myöntää tilapäinen oleskelulupa diplomaattiperheiden 18-19-vuotiaille nuorille.

Virasto kannattaa esityksen tavoitetta edistää koulutus- ja työperusteista maahanmuuttoa sekä siihen liittyvien maahantulomenettelyjen sujuvoittamista. D-viisumi mahdollistaa esityksessä kuvatulla tavalla nopeamman Suomeen saapumisen esimerkiksi työn, tutkimustoiminnan tai opintojen aloitusta varten.

Viraston näkemyksen mukaan D-viisumin myöntäminen Suomeen paluuta varten oleskelulupakorttinsa ulkomailla menettäneille olisi tarkoituksenmukaista. Tällä hetkellä henkilö joutuu vastaavassa tilanteessa keinotekoisesti hakemaan uutta ensimmäistä oleskelulupaa, vaikka hänellä on jo oleskelulupa. Kyse olisi henkilöistä, joilla oleskelulupansa vuoksi olisi lähtökohtaisesti oikeus saapua Suomeen ja oleskella täällä, mutta joilta puuttuu (toimiva) kortti sen osoitukseksi. Henkilö voi ja hänen tulee Suomeen saavuttuaan hakea uutta oleskelulupakorttia Maahanmuuttovirastolta. Jos varsinaisen oleskeluluvan peruuttamiselle olisi lain mukaiset perusteet, se voitaisiin peruuttaa eikä D-viisumia sen jälkeen myönnettäisi.

Diplomaattiperheiden nuoria koskeva muutos vaikuttaisi ainoastaan hyvin pieneen hakijaryhmään, mutta heidän asioidensa käsittelyä muuta perhettä vastaavasti ulkoministeriössä voidaan pitää sinänsä luontevana. Muutos ei vaikuttaisi esimerkiksi perheenjäsenen yleiseen määritelmään (ulkomaalaislain 37 §) eikä siksi ole odotettavissa, että se aiheuttaisi sekaannuksia muiden perheiden kohdalla.

Maahanmuuttovirasto on ollut tiiviisti mukana hallituksen esityksen valmistelussa eikä sillä tässä vaiheessa ole yksityiskohtaisia huomioita siihen, esimerkiksi korjausehdotuksia.

Sivistysvaliokunta kiinnitti lausunnossaan (SiVL 21/2022 vp) huomiota D-viisumin käsittelymaksuihin erityisesti opiskelijoiden osalta. Ottamatta tässä vaiheessa muutoin kantaa tulevien käsittelymaksujen suuruuteen, virasto huomauttaa, että jos D-viisumi olisi jollekin hakijaryhmälle maksuton, sitä saatettaisiin hakea myös niin sanotusti varmuuden vuoksi, esimerkiksi vaikei erityistä tarvetta nopealle maahanpääsulle olisi hakuvaiheessa tiedossa. Tämä voisi lisätä sellaisten hakemusten määrää, joiden käsittely olisi (osin) rahoitettava muulla tavoin kuin käsittelymaksuilla. Yleisesti ottaen keskeistä on, että viranomaiset tarjoavat mahdollisuuden muun muassa opiskelijoiden hakemusten nopeaan ja helppoon vireille saattamiseen, takaavat hakemusten sujuvan käsittelyn ja huolehtivat siitä, että niiden antama asiakasneuvonta on riittävän tehokasta ja kattavaa mahdollistamaan molemmat. Maahanmuuttovirasto osaltaan on sitoutunut jatkuvasti kehittämään toimintaansa niin, että sanotut seikat kaikissa tapauksissa toteutuvat.

Erityisasiantuntijoiden, kasvuyrittäjien ja heidän perheenjäsentensä mahdollisuus hakea D-viisumia tuli voimaan 1.6.2022 (HE 122/2021 vp; laki 121/2022). Tätä ennen laki ei ole Suomessa mahdollistanut D-viisumien myöntämistä. Hakemuksia oli 17.10.2022 mennessä jätetty kaiken kaikkiaan noin 400 kappaletta. D-viisumeista on siten ylipäänsä toistaiseksi vähän käytännön kokemuksia eikä lainkaan esimerkiksi oikeuskäytäntöä. Hakemusten käsittelyssä ja ratkaisemisessa ei kuitenkaan ole tässä vaiheessa tullut ilmi sellaisia seikkoja, jotka olisi syytä hallintovaliokunnan käsittelyssä nostaa esiin. Toiminta on pääosin lähtenyt onnistuneesti käyntiin.

Ylijohtaja

Ilkka Hahtela

Erityisasiantuntija

Pekka Lindroos

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.  
Maahanmuuttovirasto 19.10.2022 klo 09:26. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta